

Гратэск ~ А Готыка Эпачны

ад Дж. Э. Грэйвена

Раздзел VIII

Незвычайная стуацыя навясла над тэрыторыяй абацтва, праяўляючы сябе праз адкдвалцен, як я выглядал занадта высок м, шырок м або скрыўленым для прадметаў, як я хадкдвал. Сам прадметы здавался значна далей, чым быў на самой справе, а полымя паходняў салдат мльгала занадта павольна або нават адхлялася назад. Іншыя рух здавался гэтак жа няправільным, новы стан таксама праяўляўся праз менш значныя адкрыцц, так як крык людзей, як я быў прыглушаным падвадой, пастаянны звон у вушах мужчын, кал яны паўтарал адно адно ў размове. Напалоханыя конрыл капытам зямлю, быццам палахлывязвяры адчувал дрыжанне зямлі. Потым быў своеасаблівы пах — не так рэзк, як у шышак, а хутчэй атрутны, з прысмакам ап'яняльных грыбоў. Глыбокі ўдых новага паветра мог лёгка збянтэжыць пачуцц, як галавакружэнне, пах быў гэтак жа адчувальны, як пах набліжэння буры, хоць чужыя любому засталася ўспаміну. Сапраўды, над абацтвам навясай ненатуральны стан, так жахлы вы, як нядаўна адчынены Брамны камень, як яго выклікаў.

З далёкага канца двара данёсся шум крыкаў, адзін нок салдат пабег да спальні, пераходзячы праз яе вокны. З верхняга люка ўзляцела алейная лампа.

акно паверха збала яго з ног. Да яго адразу ж натрапў друг ахоўнік. Ён падняў параненага мужчыну на ногі і павёў яго прэч ад будынка. Внаватыя, два хлопцы-сквайры, высунуліся з акна на верхнім паверсе, паказваючы на тое, куды яны раптоўна ўцякалі.

Шэраг салдат рухаліся пад узнятым паходням, акружаючы ўваход у інтэрнат, каб не даць святарам уцячы. Старэйшы манах з белай барадой працягнуўся праз вязняў у мантыях, пагражаючы кулаком, прапаведаваў вельмі высокаму сяржанту: «Калі ты слуга Госпада, то пакінь зброю і дазволь нам прайсці!»

Сяржант крыкнуў у адказ: «Вярніцеся ў свой пакой, манах!»

Манах стаяў на сваім месце, усё яшчэ крычачы: «Глядзіце на працу Бога ў яго слуг, а не на загады вашага Капітана! Толькі мы можам выправіць тое, што вы, людзі, зрабілі скрыўленым. Беражыце свае крокі на гэтай святой зямлі і адыйдзіце ўбок, каб мы маглі выправіць вашу няправільнасць!»

Сяржант закрычаў, перакрываючы пратэсты святароў: «Вяртайцеся ў свае пакоі! Інакш праляцець кроў!» Тым не менш, сутычкі паміж салдатамі і святарамі працягваліся, манах высыпалі з дзвярэй, яшчэ глыбей сцякаючыся ў цвёрдыя шэрагі. «Схапіце гэтага святара!» — крыкнуў салдат, паказваючы ў кут спальні на сцяну, дзе луэў у манты капюшоне. Цень крутануўся ўцёк. Двое вартаўнікаў кнуліся ў пагоню, ныраючы ў кусты. Лісце шамацела, галіны трэскаліся ад стогнаў хрыпання жорсткай барацьбы.

Брат Мікалай прарваўся скрозь мантыю і прабурчаў у твар вартаўніка: «Не лезьце нас, манахаў, няздольным». Ён схапіў вартаўніка за кам зэльку і рэзка прыцягнуў яго да сябе. «Пакіньце нас у нашай абацтва!»

Непахваляны салдат нахмурыў бровы. «Вы выглядаеце цалкам упэўненым у сабе — бяззбройны...» святар супраць войска?

Мікалай зрунуў на яго прапаведаваў: «Калі войска разбурыць супраць нас лагер, нашы сэрцы не збаяцца; калі супраць нас паўстане вайна, у гэтым мы будзем упэўнены».

— Упэўнены? Ці дурны? — спытаў яго вартаўнік. — Магчыма, вашы словы здаюцца вам правільнымі, але лепш прыслухайцеся да добрай парады. — Салдат прыхлыўся да Мікалая, манах скрыўся. — Не прымушайце мяне, святар. — Мікалай зноў скрыўся зрунуў на нажа, як мужчына прыцснуў да яго жывата. — Зайдзі ўнутр жывы, каб памаліцца яшчэ адзін дзень!

— Хутка ты будзеш маліцца аб гэтых малітвах, салдат, — параўнаў яму Мікалай, адыходзячы за сцяну мантыі.

«Зброя напатагове», — пракрычаў майстар-сяржант. Ён трымаў у руках мячы доўг я нажы. бл снула ў святле паходн . «Збл з л ся шэраг !» Салдаты, як адз н, сышл ся да спальн ўваход, загнаўшы манахаў назад у будынак. Яны забарыкадавал дзверы, пасля чаго сяржант выстра ў перад м шэраг вартавых. Затым ён выстра ў астатн х мужчын па перыметры ўсяго будынка, утварыўшы сцяну з вартавых з паходням , каб ахоўваць яго шматл к я вокны.

На тэрыторы абацтва перад будынкам, дзе знаходз ўся ўваход у катакомбы, амаль дваццаць салдат тул л ся ў двары сярод паходняў. Даўно страц ўшы ўсялякую надзею знайсц Лазара ў тунэлях крыпты, яны спын л пошук сабрал ся, каб агледзец верхн я частк сабора. Ззяючыя прыв ды к шэл ўздоўж зван ц, ныраючы пам жшматл к м шэрагам гратэскных статуі. Большасць маладых людзей был нядаўн м папаўненням ў роту Яго Вял касц Каралеўскай Гварды кап тана Борна. Сярод х стаяў старэйшы с вавалосы салдат, , у адрозненне ад ншых, увага камандз ра была сканцэнтравана на ншым. Пакуль малады ахоўн к трымаў паходню, старэйшы разглядаў скручаны стос ломк х старонак. Нарэшце ён павярнуўся да ахоўн ка спытаў яго: «І гэтыя пергаменты был ў ложку Хлопчыка-Д'яб

— Так, мы знайшл х схаваным ў падмарэнн , — адказаў вартаўн к. — Я не ведаў, што вы чытаеце.

— Магу, — сказаў стары аф цэр. — У пэўнай ступен .

«Дык што ж там нап сана?»

Аф цэр пераклаў паперы, адсунуўшы х далей ад твару, прыжмурыўся пад святлом л хтарыка. «Першая старонка, в даць, л ст, нап саны зняволеным святаром, як быў нейк м перакладчыкам». Ён апусц ў поз рк на н жнюю частку пергаменту . «Мяркуючы па яго знаку, ён назваў сябе Нарамс нам».

«А што нап сана на ншых старонках?» — спытаў малады чалавек.

Аф цэр пакруц ў галавой. «Я не магу прачытаць почырк. На ўс х астатн х старонках ёсць нейк замежны почырк — н чога такога я з тых часоў не чытаў». Ён прагартаў астатн я старонк . «І с мвалы здаюцца аднолькавым , аднак розным . Магчыма, гэта нават не словы».

Малады вартаўн к нах л ўся да вуха старэйшага прашаптаў: «Я ведаю прычыну, чаму ты не можаш прачытаць гэтыя словы. Гэта язык самога Д'ябла, кажу табе!»

Аф цэр адх л ўся прыжмурыў вочы. Потым паспешл ва перагарнуў старонк , дакараючы яго. «Вы нават чытаць не ўмеете, а цяпер сцвярджаеце, што ведаеце знак Д'ябла?»

Малодшы салдат абараняўся, паказваючы на дах сабора. «Як магло...»

Чым жа ты тлумачыш гэтых лятучых духаў, калі не Хлопчыкам-Д'яблам яго таемным заговорам д'ябальскай мовы?

Ахоўнік, як стаяў побач, абараніў яго словы перад афіцэрам. «Ён кажа праўду! Гэта могуць быць толькі духі з самой бездан пекла!»

Зусім раззлаваны, афіцэр павярнуўся і спытаў яго: «Сыноч, ты калі-небудзь бачыў духа?»

— Не, — прызнаўся мужчына.

Афіцэр схапіў мужчыну за руку. «Ты калі-небудзь быў у пекле, сыноч?»

Чалавек адказаў: «Я... не. Тым не менш, усе ведаюць...»

— Дык як жа ты можаш стаяць тут кажаць мне, што мы бачым духаў з пекла? — Стары салдат адпусціў руку, упёрся рукамі ў сцёгны і паглядзеў уверх. — Што да мяне, то я ніколі не бачыў нічога падобнага да духаў, д'яблаў ці пеклавага агню; аднак я не ўзяў за звычку распаўсюджваць страх хлусню сярод гэтых людзей. Па праўдзе кажучы, ніхто з нас не ведае, што мы тут бачым.

Дзверы расчыніліся, салдаты азрынуліся ўбачылі двух задыханых ахоўнікаў, якія спатыкаліся да х. Вартавыя паваліліся на карачкі калені, задыхаючыся. Салдаты акружылі іх, падбраўшы зямлі палаючыя паходні. Адзін з вартавых, пераводзячы дыханне, паведаў ім пра пажар глыбока ў катакомбах. Ён перавёў дыханне, падняў вочы і дадаў: «Мы больш нічога не бачым з-за дыму». Пад святлом паходняў салдаты ўбачылі чорныя слёзы і белыя патокі, якія каціліся па пакрытых сажай шчоках.

Зноў звярнуўся малады чалавек да афіцэра, паказваючы на дзверы. «І як вы можаце растлумачыць узгаранне каменных тунэляў, калі не дэманскімі чарадзействамі?»
пра Хлопчыка-Д'ябла?

Салдаты прабеглі імаафіцэраў пошуках агню, калі малады чалавек павярнуўся, каб сцягнуць за ім, той схапіў яго за руку, ледзь не зб'яўшы з ног. Ён забраў у яго паходню, кажучы: «Я не буду стаяць у цемры, пакуль ты будзеш гнацца за полымем, хлопча».

«Хіба вы не хочаце пашукаць агонь?»

Флегматычны афіцэр усміхнуўся. — Магчыма, вы маглі б даць мхаві ланку, каб вярнуцца, сляпыя задыхаючыся. І калі адзін з іх зможа затрымаць дыханне дастаткова доўга, каб знайсці агонь, ён, напэўна, не падумае, што рабціць тады, нават не пачне аблегчыцца ў полымя, перш чым уцячы ад дыму. — Ён пакруціў галавой жэстам паказаў на дзверы. «Але далучайся да іх, калі табе гэта не перашкаджае».

Малады чалавек кнуўся ў дзвярны праём. Афіцэр павярнуўся да двух мужчын, якія ўсё яшчэ

задыхаючыся ад зямлі. «Ну, хіба ты не хочаш пайсці за астатнімі?»
 Адзінаццаць хваціўся цяжкасцю ўстаў на ногі адказаў: «Мы застаемся тут».
 — Ты вучышся паспешліва, калі боль — твой даведнік, — заўважыў развесялёны салдат,
 перш чым глыбока ўздыхнуць. — Тады далучайся да мяне. Я шукаю вады і шмат вёдраў. Трое
 мужчын накіраваліся да трапезнай у пошуках абацкага калодзежа.

Сяржант па зброі выйшаў з спальні і цвёрдым крокам пайшоў да лазні. Калі ён
 наблізіўся да фасада будынка і наблізіўся да некалькіх салдат, ён крыкнуў:
 «Вы дамагліся прызнання?» Сяржант стаў паміж імі, паходні
 расступіліся, адкрываючы нізкага бруднага аднарукага салдата без правай нагі. У яго ногі стаялі.
 Рыдаючы Татэус сядзеў на зямлі, прыхнуўшыся спінай да сцяны лазні. Чалавек павярнуўся,
 выцягнуў пальцамі кроў з валасы абштану. Ён адказаў сяржанту хрыплым
 голасам. — Яны пакуль не раскрылі месцазнаходжанне Хлопчыка-Д'ябла. Аднак яны
 блізка да таго, каб зламацца, сэр.

Сяржант заўважыў на зямлі каля сваіх ботаў парваны брудны капюшон. Потым ён
 агледзеў наваколле заўважыў вартаўніка, які стаяў асобна ад астатніх мужчын з
 тварам, скрыўленым ад трывогі. Каля яго ног ляжаў яшчэ адзін дэфармаваны хлопчык-
 святар, зламаны амаль голы. Калі б не пастаянны туман дыхання М'геля, хлопчык мог бы быць...
 маленькі труп. «Ваша святло», — загадаў сяржант, бяручы паходню ў бліжэйшага
 салдата. Ён прысеў перад Татэусам, аглядаючы яго гратэскны выгляд, перш чым
 прапанаваў: «Скажыце нам, дзе хаваецца збраяносец Лазар, вы зможаце вярнуцца ў спальню».
 Татэус толькі плакаў. Яго галава хісталася, быццам яна была занадта цяжкай, каб утрымаць яе вертыкальна.
 — Добра, — сказаў салдат, устаючы павярнуўшыся, перш чым сказаць аднарукаму
 чалавеку: — Не здзіўляйся яго знешнасцю. Ён жа ўсяго толькі хлопчык, а хлопчыкаў можна зламаць.
 Салдаты ўздыхнулі і заварушыліся на месцы, разважаючы пра няёмкі момант з яго
 балючым цягнуцым плынню часу. Ён спытаў салдата без рук: «Каптан застаўся
 ў царкве?»

— Я яго не бачыў, — адказаў мужчына. Сяржант працягнуўся скрозь ахову і плюнуў:
 — Знайдзіце раўнавагу! Я чакаю прызнання, а не мёртвых хлопчыкаў. І не чапайце...
Манах».

Адзінаццаць рнуўшыся, аднарук салдат спытаў: «Як манах, пане?»

— Ён ужо ў дарозе, — адказаў сяржант, спыніўшыся каля непрытомнага адкрыўшы
 М'геля. Ён загадаў вартаўніку накрыць яго, мужчына рэзка зняў з сябе камізэльку,
 абгарнуўшы хлопчыка. Кінуўшы галавой у знак адабрэння, сяржант знік у цемры
 ўнутраны дварык.

У паўночным куце абацтва ўзброеныя салдаты стаял на варце ля бакавога ўваходу ў сабор, н бы шэраг статуй. БЗВІНЬ! Невял к каменьчык адскочыў ад шлема аднаго з...

ахоўн к , ён уз раўся ў цемру. ГРУК! Буйны камень ударыў па шлеме ншага салдата, зб ўшы яго з ног. Ён к нуўся наперад, схап ў ручку яго мяча, шукаў в наватага ў ценях.

«К дальн к камянёў», — прашаптаў першы вартаўн к.

«І я яго зн шчу», — прабурчаў друг вартавы, выпусц ўшы зброю вяртаючыся ў шэраг .

Крушэнне! Мас ўная частка верхняга выступу сабора адламалася, абломк выбухнул . зб ла мужчын з ног. Кал лав на сц хла, яны ляжал на зямл , паб тыя, ашаломленыя, тупа глядзел на дах.

Раз'юшаны кап тан Борн уварваўся ў дзверы сабора. Ён правёў паходняй над неахоўным уваходам ўбачыў сва х пакрытых пылам салдат, як я ляжал на тэрыторы побач. стогнучы, пац раючы галовы гледзячы ўгору. Мужчыны ўскочыл на ног к нул ся назад на свае заваленыя абломкам вартавыя пасты ў той самы момант, кал два растрапаныя манах выйшл з дзвярэй царквы спатыкнул ся аб друзлыя камян . Борн адышоў ад дзвярэй ступ ў пам ж абваленым камяням — самы вял к з х мог лёгка раздушыць чалавека. Клодый Грэв л пайшл за м. Кап тан падняў поз рк ўбачыў, што на карн зе даху няма вял кай частк . Нарэшце ён вярнуўся да шэрагу салдат схап ў за руку самага высокага вартаўн ка, спытаўшы яго: «Ц ж я не загадаў табе зачын ць гэтыя дзверы?»

— Прабачце, кап тан, — адказаў салдат. — Царква ледзь не заб ла нас у гэты момант.

Борн пац снуў яго. «Праклятыя царкоўныя камян ! Ты прапусц ў кардынала?»

— Сапраўды, сэр. Вы заяв л , што н хто не пав нен уваходз ць у гэтыя дзверы. Кардынал выйшаў, па вашым загадзе, сказаў ён, каб пакл каць яшчэ аднаго манаха на дапамогу.

Кап тан сц снуў зубы прабурчаў яму прама ў твар: «Я не аддаваў такога загаду».

Клодый к нуўся наперад. — Кап тан, ц заўважыл вашы людз , што кардынал нёс з сабой пажоў?

Борн адпусц ў яго. «Адказ манаху».

«Так, шмат папер».

Грэв л выцер вочы, нарэшце сабраўшыся з думкам . Ён пацёр патыл цу , разважаючы пра дз ўныя дзеянн кардынала Блаз . «Потым ён пайшоў у нтэрнат, каб пакл каць манаха? Кап тан, мы был цалкам гатовыя магл яму дапамагчы».

— Ён пайшоў у нтэрнат? — спытаў Борн.

— Не, сэр. Ён шоў да паўночнай брамы абацтва, — прызнаўся салдат, паказваючы ў яе бок. — Ён выглядаў параненым — як ён сказаў, яму патрэбна дапамога.

Борн выштурхнуў салдата з строя прыц снуў яго да сцяны ўваходу. «Ах ты, пракляты казёл! Сяржант-герой затрымаў манахаў у спальні! Адзны будынак за сцяной абацтва...» Кап тан стрымаўся павярнуўся да Клодыя, прыжмурыўшы вочы. Пад святлом паходні манах назраў, як кроў адцякае ад яго твару. Борн адпусціў салдата пакруціў галавой, спрабуючы зразумець, што адбываецца. «Ён бы не зрабіў гэтага... вядома ж, не кардынал».

Ён падышоў да дзвярэй крыкнуў унутр сабора: «Усе, збярыцеся на тэрыторыі пад камандаваннем сяржанта!» Калі з царквы высыпала сотня мокрых брудных салдат, Борн адцягнуў трах з х.

убок. «Вы, людзі, пойдзеце са мной. Рыхтуйце зброю». Ён павярнуўся да Клодыя тыцнуў пальцам у грудзі. «Калі я не знайду гэтага кардынала...» Потым Борн кнуўся да паўночнай брамы абацтва, а за ім шлі тры салдаты. Ён ненадоўга спыніўся каля брамы, распытаў вартавых, як я стаяў там, пакруціў паходняй штурхнуў кансьержа на зямлю, перш чым выбегчы з абацтва. Нарэшце, набліжаючыся да стайні, ён заповоліў крок перавёў дыханне.

У стайнях пужлівыя коні свісцелі тупалі, грызучы вузды цягнулі прывязаныя лейцы. «Кап тан набліжаецца!» — усклікнуў адзін з некалькіх салдат, адказных за ахову коней будынкаў. Мужчыны забегалі па стайнях, займаючы свае пасты, старэйшы салдат выпрастаўся каля ўваходу ў хлеў.

«Арыштуйце кардынала!» — крыкнуў Борн, набліжаючыся да салдата.

— Кап тан? — спытаў яго салдат.

«Ён тут не ёсць?»

"Не, сэр."

Борн спыніўся здзіўлена зраўнаў у бок абацтва.

— Ён ужо ў руху, кап тан, — дадаў салдат.

Борн рэзка азраўся. «Вядома ж, вы ж не дазволілі яму проста так сысці!» Ён пабег у стайню агледзеў яе лхтарыкам.

Салдат паехаў за ім. — Ён едзе ў вёску Мюрат — забраць манаха, як ты загадаў.

«Я не аддаваў такога загаду, дыёт!» Борн лягнуў па слупку гумна ўтаропіўся ў пусты прастора паміж радам запрэжаных коней. «Дзе мая?»

Салдат завагаўся з адказам. — Яго Эм нэнцыя... гм... кардынал сцвярджаў, што вы хацелі ... Ён сказаў, што вы загадалі яму ўзяць вашага... гэта быў больш надзейны кань.

Борн адштурхнуў салдата назад. «Вядома, ён мог бы так сказаць!» Ён агледзеў твары ншых вартаўн коў стайн . «І ён быў бы слушны, калі б так меркаваў ... бо гэта канё вашага капітана !» Ён пакруціў галавой, амаль недаверліва ўсміхнуўшыся. «Ты аддаў яму майго ўласнага каня?»

— Ён кардынал Святога Прастола, капітан, — адказаў вартаўнік. — Хіба мы не прыйшлі дапамагчы Яго Эм нэнцы ?

Борн глыбока ўздыхнуў. «Сапраўды, як я забыўся вы», — кнінуў ён, перш чым павярнуцца да ншых мужчын. «Рыхтуйцеся, чатыры коні — самыя хуткія і найбольш адпачылыя». Ён вылучыў чатырох мужчын. «Вы будзеце гнацца. Захапіце кардынала яго дакументы. Гатовыя» «Вам трэба ехаць». Мужчыны сабраліся каля сцяны хлява, спраўляючы патрэбу, пакуль хікалі капітан даваў далейшыя інструкцыі праз булькаючы гук . «Ёсць толькі адна дарога, якая вядзе з гэтага абацтва. Я хачу, каб вы двое, меншыя па памеры, рухаліся, як вецер, павольна ехалі, пакуль не дабярэцеся да Мюрата. Пасля гэтага вы вярнуцеся назад павядзеце сваіх коней пад прыкрыццём ценю, цяха шукаючы па ўзбочынах дарогі ў зарасніках параненага кардынала, як хаваецца. — Ён паляпаў па спіне двух большых салдат. — Вазьміце павольнага з коней і ездзіце спакойна. да вёскі, вы не апырэдыце двух мужчын, як я дуць перад вамі ... вы ж ведаеце, чаго я чакаю. Я хачу, каб кардынал ўсе яго паперы вярнулі мне... каб нават ягоны пальчык не пацярпеў.

— Так, капітан, — адказалі яны, сабраўшыся з слямамі рыхтуючы коней.

Борн зняў шлем, адправіў валасы назад і зрунуў на пустое месца, дзе апошні раз быў прывязаны яго асабісты конь. Ён зноў павярнуўся да старэйшага вартаўніка, яго вочы гарэл агнём. «І з усю х коней у гэтых стайнях кардынал пераканаў цябе, што ён возьме толькі аднаго каня — майго — прывядзе за мяне быта святара ад Мюрата?»

— Прабачце, капітан, — адказаў салдат, адводзячы позірк ад пякучага позірку. «Калі б мы ведалі ...»

«Гроха!» Борн рэзка рэзка стукнуў шлемам па галаве салдата, зб'іўшы таго з ног, а потым кнінуў шлем на грудзі непрытомнаму мужчыну .

«Не я кардынал! Не я святы!» — зароў Борн. «Не я Бог! Вашы загады ад мяне, толькі ад мяне — толькі ад мяне!»

Вершнік прышпорыў каня. — Паедзем, капітан?

— Хутчэй! — крыкнуў Борн, махаючы ім рукой. Чацвёрта вершнік каў выбеглі з стайн, стук капытоў х коней зацыхнуў у ночы.

У ц шын , здавалася б, спакойны Борн абапёрся на стаб льны слуп ўз раўся ў неба, дзе ўбачыў круглы месяц — , в давочна, захоплены ўнутры, ён не мог не разглядзець дэальнае падабенства голага твару брата Грэйта .

Борн пак нуў стайн са сва м трыма салдатам . Ледзь ён увайшоў у браму абацтва загадаў людзям пастро цца каля сабора, як на яго нахлынула цэлая група салдат святароў: Клодыус, Грэв ль, высок сяржант старэй с вавалосы аф цэр. Борн спытаў высокага салдата. «Я так разумею, што святары нтэрнат бяспечны?

— Так, кап тан. А тоўсты манах пад маёй вартай — у лазн .

Борн к ўнуў ляпнуў яго па руцэ. Ён павярнуўся да старога аф цэра: «А як наконт пошукаў Хлопчыка-Д'ябла?»

— Мы абышл кожны тунэль, склеп падполле — н як х слядоў яго прыкмет. Больш за тое, у тунэлях цяпер палае агонь. Я сабраў вёдры каля абацкага калодзежа, — прапанаваў мужчына, паказваючы ў бок трапезнай. — Можа, мне патушыць полымя?

Кап тан агледзеў зямлю, перш чым адказаць. «Не, хай гарыць». Ён з рнуў прама на аф цэра.

«Я хачу, каб катакомбы был запячатаны ахоўвал ся. Кал ён схваецца ў тунэлях, то я...»

— Выкурым яго. — Борн пстрыкнуў пальцам , паказваючы на паўднёвую браму абацтва.

«Вазьм це астатн х людзей агледзьце мог лк . Пераварн це кожны камень. Ачысц це кожнае дрэва».

Кал вы ўсё яшчэ не злов це яго, то пастаўце некальк вартавых у цен , каб яны таемна ахоўвал тэрыторыю на выпадак любых ягоных прыкмет. — Борн глыбока ўздыхнуў к ўнуў, сказаўшы ўголос, хаця б для самасцвярджэння: — Неўзабаве яму давядзецца знайсц месца, дзе можна схвацца.

Клодый падышоў да салдата адкашляўся. Аф цэр адказаў, пасл знуўшыся.

Нарамс н дастаў з-пад рызы рулон ломк х старонак. — Вось гэта, кап тан, —

прапанаваў ён , аддаючы рулон Борну. — Перад пажарам мы знайшл гэтыя паперы,

схаваныя ў ложку хлопчыка. — Ён правёў пальцам пам ж Клодз ем Грэв лем. —

Гэтыя манах л чаць х значным — магчыма, нават карысным .

Борн к нуў п льны поз рк на Клодыя. Ён перадаў свой паходню Грэв лу ,

разгарнуўшы пергаменты, загадаў аф цэру пачаць пошук мог лак. «Я буду ў лазн .

Прывядз це Хлопчыка-Д'ябла, кал злов це яго».

— Так, кап тан. — Стары салдат паспешл ва паклан ўся адышоў.

Борн загадаў сяржанту: «Забярыце людзей з сабора. Прывядз це х у

нтэрнат падвойце свае шэраг ».

— Так, — к ўнуў высок сяржант пайшоў.

Пад святлом л хтарыка Грэв ла Борн праглядаў л ст Нарамс на, пакуль сяржант сабраў сотню салдат павёў х праз двор.
Нарэшце Клодый загаварыў: — Кал вам будзе згодна, кап тан, мы хочам падзял цца з вам словам.
Борн тольк к ўнуў, працягваючы чытаць.

Грэв л пакруц ў галавой дадаў: «За стольк гадоў я н кол не ўсведамляў гэтага, хоць пав нен быў хаця б падазраваць, што Лазар сапраўды з'яўляецца выжылым гратэскам — Мац Божай!»
Іван схаваў яго пад закрытым тварам у катакомбах, бо сонечнае святло напэўна б яго зн шчыла. Цяпер усё мае сэнс, ул чваючы ўсё. Няўлоўныя знак был паўсюль — магчыма, мы ўсе разам вырашылі х гнараваць. — Ён адх л ўся.
з рнуў уверх, на шэраг статуй на даху сабора.

Борн схап ў Грэв ла за руку коротка асвятл ў старонк л хтарыкам, чытаючы апошн я радк л ста Нарамс на. Потым паспешл ва перагарнуў старонк прыжмурыў вочы.
Клодый. «Падчас майго знаходжання ў вашым абацтве вы стал ма м адз ным галоўным адцягненнем». Борн пляснуў па руцэ пергаментны скрутак, паўтараючы гэта зноў зноў, думаючы пачуць яшчэ адно слова ад надакучл вых манахаў, як х ён паступова ненав дзеў.

Клодый напружыўся. «Прашу вас, кап тан. Гэтыя пергаменты вельм старыя дал катныя». — Можа, мне даручаць х захоўваць? — Клодый пацягнуўся да рулона старонак, але Борн, нахмурыўшыся, выхап ў х. Ён засунуў х за кам зэльку больш мякк м тонам прапанаваў пагадненне. — Вы абодва можаце пайсц са мной у лазню падзял цца тым, што ведаеце пра паперы. Аднак у абмен на аўдыенцыю я чакаю вашай поўнай дапамог ў лазн . Я маю намер вымус ць тоўстага манаха прызнацца ў месцазнаходжанн Хлопчыка-Д'ябла.

Клодый коротка з рнуў на Грэв ла к ўнуў. — І мы дапаможам вам, кап тан. «А гэты тоўсты манах, — заяв ў Борн, — як ён сябе называе?»

— Дэлон, — прапанаваў Грэв ль. — Дэлон Одз на. Ён таксама старэйшы манах добра ведае пра Брамны камень.

Клодый дадаў: «А Гротэск — Хлопчык-Д'ябал, якога вы шукаеце, — адказвае на мя Лазара, кап тана.

— Адз на, — заўважыў Борн, ляскаючы пальцам , кал ён нак роўваўся да лазн .

— А цяпер раскажыце мне пра гэтыя дакументы.

Грэв л асвятляў дарогу, кал Клодз й паведамляў Борну пра тое, што ў яго ёсць. «Гэтыя дакументы был нап саны нейк м гратэскам амаль трыста гадоў таму. З таго, што я сабраў пра першы старонка, гэты гратэск цалкам пераклаў пазнак Брамнага каменя. А цяпер паслухайце

мяне, кап тан, — сотн старэйшых манахаў з таго часу сабрал незл чоную колькасць пераплётаў, спрабуючы расшыфраваць пазнак . Пакольк мы таксама старэйшыя манах , нават нашы ўласныя пераплёты ляжал ў скрыпторы сярод нераскрытай калекцы твораў. За ўсю г сторуку гэтага абацтва н водз н манах н кол не перакладаў пазнак , прынамс , так мы меркавал . Цяпер мы даведваемся, што адз н гратэск, здаецца, дасягнуў поспеху там, дзе сотн з нас пацярпел няўдачу. Больш за тое, Лазар — гратэск. Ён умее чытаць п саць на некальк х мовах, як я бачыў. І вашы людз знайшл ў яго паперы. З ул кам сказанага, цяпер я ўпэўнены, што пазнак на Брамным камен нап саны на мове, якую можа расшыфраваць тольк гратэск.

Борн спын ўся павярнуўся. «Вы ведаеце, чаму я кап тан Каралеўскай гварды Яго Вял касц ?» З пран кл вым непрыязнасцю Борн адказаў на сваё пытанне. «Я бачу рэчы так м , як я яны ёсць, або так м , як м яны магл б быць, н кол не так м , як м яны не з'яўляюцца». Клодыус адступ ў назад ўтароп ўся на шнар на шчацэ кап тана , працягваючы: «Вы кажаце , што Хлопчык-Д'ябал — гэта гратэск, што тольк гратэск можа расшыфраваць яго ад». Аднак у кардынала не было н вушэй ката, н зубоў сабак , ён прадэманстраваў сябе цалкам здольным к раваць гэтым каменем з дапамогай уласных папер. А пакольк я памятаю, што яго словы был лац нск м , я ўпэўнены, што альбо вы марнуеце мой час на небыл цы пра гратэск , альбо гэты кардынал пераклаў пазнак , кал ўсе вы, святары, пацярпел няўдачу. Дык што ж з гэтага?

Грэв л пакруц ў галавой. — Я бачыў старонк кардынала . Яны был так я ж старыя, як тыя, што ёсць у вас, кап тан. Чаму ён мог п саць свае словы на так х дал катных ломк х л стах? — Грэв л звярнуўся да Клодыя. — Не думаю. Як кардынал Вышэйшай рады, ён мае неабмежаваны доступ да Арх ва апокрыфаў. — Клодз й к ўнуў. — Ц можа быць, што пераклады, як я ёсць у яго, таксама был зроблены гэтым Нарамс нск м кл рыкам?

Борн дастаў з кам зэльк згорнутыя старонк , разгарнуў х спытаў: «Значыць, з гэтым старонкам ў вас ёсць магчымасць зачын ць камень — нават без кардынала яго пажоў?»

Клод й адказаў: «І так, не, кап тан. З дапамогай гэтых старонак я магу зачын ць Брамны камень; аднак, кал мае падазрэнн слушныя, мне спатрэб ца кампан я Лазара — збраяносца Гротэска — каб ён паслужыў ма м перакладчыкам». Борн пераб раў старонк , бачачы тольк ерогл ф чныя пазнак . Яго настрой пагоршыўся. «Менав та так, кап тан», — сказаў Клод й, годна ўзняўшы падбародак коротка ўсм хнуўшыся Борну. «На старонках тольк пазнак — без перакладаў. Вы пав нны дастав ць нам Гротэск, перш чым мы зможам працягваць. І пакуль невядома, ц адбудзецца»

Борн прыкус ў губу, паспешл ва перагарнуў старонк засунуў х пад кам зэльку. Наперад, ён схап ў Клодз я за мантыю ў дзве жмен рэзка пацягнуў манаха да сябе. Грэв л адступ ў назад, яго здз ўлены поз рк быў уцягнуты ў пякуча-зялёныя вочы кап тана, кал той дакараў Клодз я за яго х трык . «Здаецца, вы мкнецеся паказаць мяне нейк м дурным слухачом, як чапляецца за кожнае слова вашай павольна разгортваючайся г сторы !» Ён мацней схап ў яго яшчэ бл жэй прыцягнуў скамянелага манаха да сваёй барады, пакуль Клодз й не адчуў кропл сл ны гарачае дыханне кожнага яго слова. «А можа, вы ўяўляеце мяне нейк м жаласным персанажам у г сторы , якую вы свядома цягнеце, нават кал маё цярпенне вычэрпваецца! Што з гэтага?» Ён страсянуў яго.

— Сапраўды не! — задыхаючыся, прамов ў Клодз й, — прабачце, кап тан. Я тольк хачу вам дапамагчы!

Задаволены пакорл васцю манаха , Борн адпусц ў яго. «І ты зроб ш гэта». Клодый паправ ў сваё адзенне, пакуль Борн адкрыта абмяркоўваў свой план дзеянняў з Грэв лем. «Пакольк ў мяне ёсць адзнак на камен , я зараз дапытаю тоўстага манаха, знайду зловлю Хлопчыка-Д'ябла папрашу яго перакласц словы, неабходныя для закрыцця каменя». Борн павярнуўся да Клодыя , паказваючы пальцам, пара ў яму: «З гэтага моманту ты будзеш казаць мне тольк тое, што я пав нен ведаць, н слова больш, н слова менш, каб я не забыўся, што ты чалавек у строях. Ты разумеш, пра што я кажу?»

Клодый к ўнуў, два манах коратка абмянял ся поз ркам , перш чым паспяшацца за Борнам, як цяпер к нуўся да лазн . Кап тан абышоў прыэдн кут лазн пад гучны голас Одз на, як кл каў знутры будынка. «Яны н чога не ведаюць, кажу я! Пак ньце хлопцаў. Ідз це сюды зраб це тое ж самае са мной ...» Я адламаю табе адз ную здаровую руку!

— Досыць, — рыкнуў Борн. Аднарук салдат адпусц ў Тэтэуса к нуўся наперад, выпрастаўшыся, кал хлопец-збраяносец сасл знуў па сцяне. Некальк вартавых раптам з'яв л ся з-за далёкага кута лазн прадстав л ся гатовым мужчыны. Кап тан з рнуў на Тэтэуса М геля, перш чым дапытаць салдата. «Што?» як я гэта дзеянн , па чы м загадзе?

«Мы дамагаемся прызнанняў, сэр, каб даведацца пра месцазнаходжанне хлопчыка-дэмана ».

Борн забраў у Грэв ла паходню ўсунуў яе ў руку салдата . Раптам голас Одз на пранёсся скрозь цемру будынка. «Няма чаго...»

« Выцягвай! Развяжы мяне, я вырву табе другую руку. Гэта ўсё, што ты можаш зраб ць са сваёй птушынай нагай, каб зб ць маладога збраяносца!» Аднарук салдат тольк закац ў вочы, гнаруючы кп ны Одз на, кал паведам ў кап тану, што яго загад паступ ў ад сяржанта. Борн в давочна з рнуў на абодвух...

зб тых хлопцаў-збраяносцаў, перш чым адказаць. «Па х выглядзе вы ведаеце гэтак жа мала, як тады. Але кал вы хочаце заб ць х пад падставай атрымання прызнання, кал ласка, працягвайце». Ён жэстам паказаў на Татэуса, потым на ахоўн каў.
«Магчыма, кожны перад вам захоца ўбачыць вашы патрабавальныя метады».

— Я... гм... я не разумею, што яны гатовыя прызнацца, кап тан, — прызнаўся салдат. Борн нах л ўся да яго твару прабурчаў: «Тады, магчыма, яны не ведаюць пра яго месцазнаходжанне? А што ты думаеш?»

— Так, кап тан, — адказаў салдат, рэзка застыўшы.

«Тады адвядз це гэтых хлопцаў назад у нтэрнат!»

Салдат павярнуўся з паходняй, ненадоўга нах л ўся над Татэусам, а потым зноў устаў. Ён зразумеў, што ў яго няма вольнай рук , каб падняць хлопчыка на ног . Грэв л усм хнуўся, а Клодз й з рнуў на яго. Борн загадаў салдатам аднесц зб тых хлопчыкаў у спальню. Ён пастав ў астатн х каля ўваходу ў лазню, а потым прашаптаў аднарукаму чалавеку: «Ты мой паходненосец. Ты навучышся прав льнаму метаду выцягвання прызнання». Ён суправаджаў вартаўн ка ў будынак.

Цен разбегл ся, пран зл вы паходня адкрыў бруднага Одз на з чырвоным тварам, яго запясц был прывязаныя да драўлянай калоны пасярэдз не падлог лазн . Борн падышоў да манаха агледзеў яго. Левы рукаў манты Одз на быў разарваны, ён стаяў тольк ў правай сандал , другая нага была босая. «Кал ласка, даруйце ма м людзям, кал яны абышл ся з вам жорстка. Сярод неадкладных абавязкаў яны часам грэбуюць звычайным прав лам прыстойнасц ». Ён паляпаў Одз на па плячы. «Як тольк я вярну вас у спальню пераапруну ў чыстую вопратку, я сурова пакараю тых, хто адказны за ваша дрэннае абыходжанне ».

Адз на прабурчаў. — Можа, вы паправ це х, як паправ л брата Івана?

Борн сц снуў ск в цы, яны сустрэл ся поз ркам ў святле паходн . Ён абышоў звязанага манаха, уважл ва аглядаючы яго. Одз на заўважыў Клодыя Грэв ла, як я выйшл з ценю. «Што вы, шмыгаючыя рызы, тут роб це? Х ба вы не...»

— Ёсць катакомбы, як я трэба наглядаць? — Клод й з рнуў на Адз но звысоку, ганарл вым поз ркам патрыцыя.

Борн ступ ў Одз на ў твар. «Мае абавязк ц праблемы не залежаць ад цябе. Я не хачу, каб...» «далейшая шкода можа нанесц ся святарам гэтага абацтва». Ён паказаў на Клодыя Грэв ла.
— Бачыш? Твае браты па рыштунку могуць свабодна блукаць па абацтве. — Грэв л скрыжаваў рук пац снуў плячыма. Одз на з рнуў на кап тана, ведаючы, што той...

Яго салдаты знявол л святароў збраяносцаў у спальн . Борн працягнуў: «Я зараз жа перарэжу твае пути. Аднак для гэтага мне патрэбны твой невял к ўчынак. Я шукаю збраяносца, як адгукаецца на мя Лазар. Скажы мне, дзе ён, я адпушчу цябе». Борн нах л ўся бл жэй прашаптаў звязанаму манаху: «Даю табе слова кап тана гварды Яго Вял касц ».

Одз на насм хаўся з яго ўласным шэптам: «Ідз , спытай у яго бацьку, дзе ён!» Ён плюнуў у бараду Борна . Кап тан адвёў кулак, але гэтак жа рэзка апусц ў руку. Ён выцер шчаку памахаў рукой, пакл каўшы Клодыя Грэв ла. Два манах падышл , , заўважыўшы скручаныя старонк ў кам зэльцы Борна , Клодыус прагны поз рк не зводз ўся з х, пакуль кап тан гаварыў. «Я дазволю вам пабыць некаторы час у адз ноце з манахам , каб перамагла высакароднасць святарскага розуму». Борн выхап ў яго. паходню ў вартаўн ка аддаў яе Грэв лу, дадаўшы дастаткова гучна, каб Адз на пачуў: «Пакуль у яго яшчэ ёсць зубы ў галаве». Ён выйшаў з лазн , пак нуўшы трох манахаў сам м сабе.

Клодый звярнуўся да Одз на з угаворл вай усмешкай. «У нас был рознагалосс , я прашу цябе дараваць мне».

— Прабачце? — недаверл ва спытаў Адз но. — Гэта вашай рукой Іван памёр, а я прыкаваны да гэтай пасады! А што з тым няшчасным лёсам, як вы мне накінавал ? Лазар — цяпер пак нуты асуджаны на заг бель? Як брат па ткан не, няўжо ў цябе няма клопату ц сораму — н жалю, н л тасц — асабл ва да беднага Лазара?

Клодый з рнуў на Грэв ла, перш чым заступ цца: «Гэта кап тан загадаў арыштаваць цябе».

— Я добра ведаю пра вашы намеры, — ускл кнуў Одз на. — Вы настройваеце кардынала супраць Івана мяне, каб абаран ць свае пасады наглядчыкаў — Катакомбы! — пыхнуў Клод й, ашаломяны. Адз но аз рнуўся праз плячо, гледзячы на прыб ральню, якую Іван выкарыстаў, каб прык нуцца ўцякаючым. — Клод й, малю цябе. Як слуг Хрыста браты гэтага абацтва, развяжы мяне — дайце мне магчымасць вызвал цца. Ты ж ведаеш, што я ў сваю чаргу прапаную табе тое ж самае.

Грэв л паказаў на ўваход. «Кап тан тут, звонку, я не хачу быць звязаным побач з вам !»

Клодый пагадз ўся, дадаўшы: «Няма н як х готовых сродкаў для ўцэкаў».

— Ёсць спосаб, Клодый. Ты можаш мне дапамагчы, не ствараючы ўражання, што ты ў гэтым удзельн чаў. Запэўн ваю цябе...

— Досыць, — ускл кнуў Клодый. — Кап тан адпусц ць цябе, кал ты прызнаешся, дзе знаходз цца Лазар . Я прашу цябе пакласц канец гэтаму ад мя кожнага манаха ў гэтым абацтве.

глупства».

«Ты чакаеш, што я пак ну яго?»

«Ты к нуў ус х нас, у тым л ку сябе! Кап тан заб ў Івана за тое, што ён перайшоў яму шлях. Не паўтарай яго памылк . А цяпер скажы мне, дзе хаваецца Лазар!»

Одз на апусц ў поз рк, в давочна разб ты. Ён утароп ўся ў падлогу слаба ўсм хнуўся. — Магчыма, ты праўду кажаш. Кал ты, як чалавек Божы, дас мне слова, што не маеш намеру пакрыўдз ць хлопчыка, то я адвяду цябе да яго.

Грэв л выйшаў наперад, але Клодый схап ў яго за рукаў. — Ты што, л чыш нас дурням , Одз на? Кап тан вельм хоча вызвал ць цябе пасля таго, як Лазар будзе пад яго вартай.

Адз но з рнуў на ўваход у лазню, а потым прашаптаў: «Я не магу пак нуць Лазара — кап тан заб'е яго гэтак жа хутка, як Івана. Аднак паабяцай мне, што ты выцягнеш яго з абацтва, я скажу табе, дзе ён хаваецца. Лёс Лазара ў тва х руках!» Два манах абмянял ся поз ркам . Клодый пагадз ўся. «Добра, тады. Даю табе слова...» што Лазар пак не тэрыторыю абацтва. А цяпер раскажыце мне пра яго месцазнаходжанне.

Адз но к ўнуў прашаптаў беспрынцыпнаму манаху: «Ты добры чалавек, Клодый. Я... — У вашым даўгу. Лазар хаваецца ў — Ён з рнуў на дзвярны праём наўмысна прамармытаў астатн я словы.

— Зноў жа, кал ласка, — заўважыў Клодый, падыходзячы далей. — Дзе ён?

Одз на прых нуўся сп ной да слупа зноў прашаптаў: «Лазар хаваецца...» Ён стукнуў нагой у грудз Клодыя. Святар адскочыў назад, пакац ўся па падлозе схап ўся за грудз . Грэв л к нуўся на дапамогу свайму задыханаму настаўн ку.

«Я не Іуда Іскарыйет!» — прабурчаў Адз на. «Я абаран ў Лазара. Я н кол не пак ну яго ц яго бацьку — н дзеля каго — асабл ва дзеля салдат х святароў-ляльканосцаў!»

«Кап тан», — закрычаў Грэв л. «Кап тан!»

Борн яго людз ўварвал ся ў дзвярны праём, акружыўшы двух манахаў. Кап тан з рнуў на Одз на, як тольк пац снуў плячыма. «Вось вам святарская высакароднасць», — прабурчаў Борн . «Бачу, яшчэ адз н манах з агнём у сабе». Ён загадаў Грэв лу дапамагчы Клодз ю выбрацца з лазн . Затым ён загадаў двум сва м людзям звязаць ног Одз на. Одз на штурхнуў х нагам , кап тан пакл каў яшчэ салдат. Тольк кал манах быў паспяхова звязаны, ён выйшаў наперад. «Я дам табе яшчэ адз н шанец рэаб л тавацца . Дзе ты схаваў Хлопчыка-Д'ябла?» — Што такое Хлопчык-Д'ябал? — спытаў Одз на. — Я н кол не бачыў так х...

Борн стукнуў кулаком у грудз Одз на . Ён адказаў кашляючаму святару: «Зноў жа, дзе Хлопчык-Д'ябал?»

«За ўвесь свой век я не бачыў н воднага Хлопчыка-Д'ябла...»

Ск в ца Одз на трэснула пад ударам чарговага кулака. Пасыпал ся кроў сл на.

Борн зароў: «Зноў гэты Д'ябал-хлопчык?»

— Я дарую вам, кап тан, — заўважыў Одз на з л хам у твары. — Няхай Гасподзь пакажа вам...

Одз на сх л ўся паасобку ад чарговага ўдару.

— Хлопчык-Д'ябал? — спытаў Борн.

Одз на падняў галаву, вымушана ўсм хнуўся няёмка падм ргнуў яму. Кроў у Борна зак пела.

Пасля гэтага Одз на адчуў неўтаймаваны гнеў кап тана, як за сваё кароткае знаходжанне ў абацтве зведаў больш невытлумачальных жахаў, недаравальных памылак поўнай дурасц , чым за ўсе дн сваёй салдацкай службы. Аднак, пасля таго, як пякучы боль м нуў, пасля таго, як кроў сабралася там, дзе ёй не месца, Одз на ўжо не хваляваўся так моцна. Пасля таго, як яго вочы апухл заплюшчыл ся, ён больш не мог прадбачыць наступны ўдар, яго больш не мучыла чаканне. Пасля таго, як звон у вушах заглушыў крык кап тана, наступ ў спакой. І пасля таго, як яго рэбры затрашчал ад прыемных успам наў пра м нулае ў катакомбах з Іванам, Лазарам, М гелем Татэусам, яму не патрэбны был зубы, каб усм хацца. У рэшце рэшт, жыццё было да яго добрым.

«Прачн ся!» — закрычаў Борн, абл ўшы вядро вады звязаным манахам, як стаяў на каленях.

Одз на ахнуў адк нуўся на пятк .

Грэв л к нуўся да яго схап ў яго за руку. «Одз на, ласкай Божай, скажы кап тану ».

Одз на абапёрся ўсёй вагой на манаха застогнаў. «Я... я... прашу адпушчэння грахоў апошн х абрадаў. Няшмат... часу. Прывядз це... манаха М калая. Я прашу... споведз ... тольк ... перад м».

«Больш н як х святароў! Спавядайцеся мне!» — ускл кнуў Борн, к нуўшы вядро разб ўшы яго аб сцяну. «Ты размаўляеш тольк са мной!!»

Клодый, усё яшчэ трымаючыся за грудз , падышоў да Борна. «Кап тан, кал дазвол це. Мы абавязаны правесц апошн абрад, кал нас папросяць. Гэта наш пакорны абавязак падпарадкавацца — прав ла, боска ўстаноўленае Яго Святасцю строга выконваемае так м загадам Святога Прастола. Мы не можам адмов ць яму ў апошняй споведз ў святара па яго выбары». Клодый прашаптаў: « Прашу вас, выканайце яго адну просьбу, ў яго споведз мы даведаемся ад брата М калая, дзе хаваецца Лазар Гротэскны. Як яго старэйшыя, мы маем значны

сродк пераканання».

Борн тольк злосна з рнуў на Клодыя, кал вартавыя расступ л ся ад уваходу ў лазню, м ма х прайшоў задыханы салдат. Чалавек падышоў да Борна, перавёў дыханне загарыў: «Кал дазвол це, кап тан. Ваша неадкладная прысутнасць патрабуецца ў царкве».

— З якой мэтай? — нахмурыўшыся, спытаў Борн.

Салдат агледзеў ц каўныя твары вакол сябе, а потым нах л ўся да вуха Борна ц ха прамов ў: «Гэта жыццёва важна, кап тан».

Борн фыркнуў, павярнуўся паляпаў Клодыя па грудзях. Манах з рнуў на крывацечныя суставы пальцаў, кал кап тан звярнуўся да яго. «Дазвольце святару правесц абрад. Пасля майго вяртання я спадзяюся даведацца, дзе знаходз цца д'ябал . Зраб це так». Клодз й пагадз ўся, Борн павярнуўся да бл жэйшага вартаўн ка паказаў на Грэв ла. «Прасачыце, каб яго суправаджаў ў спальню. Ён пав нен прывесц манаха для апошняга абраду — тольк манаха М калая». Ён узяў паходню выйшаў за салдатам з будынка. Клодз й адразу ж прыцягнуў Грэв ла да сябе прашаптаў: «Па вяртанн збярыце ў М калая Лазарскага...» месцазнаходжанне. Дайце яму зразумець, што я асаб ста паклапачуся пра тое, каб астатн я дн яго ў абацтве Гардз енс был праведзены ў найвял кшай пакаянн пакорнай ц шын , вядома ж, у нястомнай пашане да Госпада. Цяпер я пав нен сц за кап танам — сыходз ць — спяшацца, пакуль Одз на не пройдзе назаўжды не забярэ з сабой вестк пра месцазнаходжанне Гротэска. Грэв л к ўнуў пайшоў разам з салдатам, а Клодый краўся ў цен , здалёк дучы за Борнам.

Кап тан абышоў рог сабора, салдат паказаў на сцяну вакол сабора, дзе шэраг мужчын сядзеў на зямл побач са сва м ботам , апускаючы ног ў святло паходняў.

— Гэта здарылася ўсяго некальк хв л н таму, кап тан. — Салдат правёў Борна да бакавога ўваходу ў царкву паказаў на дзвярны праём. — Бачыце? Вунь там. Пякучы туман вырываецца.

Борн набл з ўся да ўваходу агледзеў чорны туман, як няўх льна прасочваўся з-за яго парога.

хаваючы зямлю. Ён прысеў правёў пальцам праз бурл вы дым, рэзка адх л ўшы пакрытыя пух рам кончык пальцаў.

Салдат заўважыў: «Сапраўды, кап тан. І тут пахне смерцю».

Борн адышоў ад туману, панюхаў пальцы агледзеў сабор.

«Салдат, я хачу, каб вы хутчэй пайшл ў спальню паведам л сяржанту, што Я закл каю трац ну яго больш адпачылых людзей сабрацца каля абацкага калодзежа. Побач з м стаяць вёдры. Людз будуць чэрпаць ваду, зб раць зямлю змешваць вядры з граз . Я хачу, каб кожны...

раскол ны шчыл ны заляп це. Пры неабходнасц пахавайце ўсю царкву.

— Так, кап тан, — салдат к ўнуў к нуўся прэч.

Пад л хтарыкам Борн агледзеў балючыя кончык пальцаў падумаў пра пакуты, як я...

Брат Грэйт, мабыць, пацярпеў. Гук крокаў прыцягнуў яго ўвагу да вартаўн ка, як паспешл ва набл жаўся. Чалавек спын ўся, перавёў дыханне звярнуўся да яго:

«Тэрм нова, кап тан!»

"Што цяпер?"

Салдат паказаў на дах сабора. «Стату рухаюцца!» Борн коратка з рнуў ўверх, перш чым прыжмурыць вочы. «Кал дазвол це, х можна ўбачыць на фоне месяца».

— Пакажыце мне, — адказаў Борн. Пакуль ахоўн к суправаджаў Борна па проц леглым баку... сабор, кап тан папярэдз ў яго: «І м лепш рухацца, накш я зрушу цябе з месца».

— Яны рухаюцца, — запэўн ў яго салдат.

З кожнай дз ўнай падзеяй, якую Борн перажыў з моманту свайго прыбыцця ў абацтва, чарговае жahl вае адкрыццё было не больш чым чарговым кл шэ да ўсё большага сп су сюррэал стычных падзей. «Я быў перакананы, можна так сказаць».

Брат Клодый заз рнуў у цёмны кут трапезнай, ск раваўшы свой п льны поз рк на Борна. варта, кал яны абыходз л сабор. Кап тан далучыўся да некальк х салдат, як я сабрал ся адкрыта, каб агледзец верхн я частк царквы. Людз паказал ўверх, Борн выстра ўся прама на л н ю зроку з месяцам. Клодый прасл знуў праз кусты, каб лепш разгледзец тое, што прыцягвала х увагу.

Трымаючы ў руках кн гу, распяцце закаркаваную флягу, брат М калай выбег з спальн . Палоска багата ўпрыгожанай ткан ны абв валася вакол яго шы , як шал к, а яе канцы развявал ся на ветры. Пакуль малады манах праб раўся скрозь шэраг н чога не падазравалых вартавых з паходням , Грэв л яго салдацк эскорт паспяшал ся за М калаем, крычачы наперад, каб дазвол ць яму прайсц . М калай дайшоў да лазн прац снуўся м ма салдат, увесь час крычачы на х: «Ён святар — чалавек Божы! Як вы магл дазвол ць вашаму кап тану...»

М калай увайшоў унутр застыў. У м гатл вым святле салдацкага паходн ён не пазнаў апранутай у халаты зал тай крывёй кучы, што ляжала згорбленая ля падножка слупа лазн . Ён з рнуў на вартаўн коў, як я стаял на каленях трымал галаву манаха , прыц скаючы в льготную ткан ну да пары чырвоных апухлых вачэй. М калай к нуўся наперад. Ён паклаў свае рэчы побач з параненым манахам, перш чым агледзец яго. «Не», — заўважыў ён, яго вочы напоўн л ся слязьм . «Адбылася памылка. Гэта не ён». Ён павярнуўся ўтароп ў

на падлозе, смяючыся плачучы ад гора. «Гэта не...»

М калай ускочыў на бл жэйшага вартаўн ка ўдарыў галавой аб каменныя пл ты. Астатн я салдаты нак нул ся на яго пацягнул прэч.

«Н калас! Не! Няма часу!» — булькаючы голас Одз на адразу ж суц шыў лютасць маладога манаха, ён абмяк зарыдаў. Потым ён сабраў свае рэчы, перш чым адлаяць салдат. «Апошн я абрады патрабуюць прыстойнасц прыватнасц !» Салдаты паглядзел на Грэв ла, як ўрачыста к ўнуў м, перш чым адысц да ўваходу ў лазню. Мужчыны пайшл за Грэв лам выйшл з будынка.

Адз но прашаптаў М калаю: «Падыдз бл жэй, хлопчык. Ты пав нен нешта ведаць». Малады манах прыклаў вуха да вуснаў зняс ленага манаха. Кал Адз но загаварыў, вочы М калая расшырыл ся. Ён адх л ўся, утароп ўся на Адз но спытаў: «Лазар — адз н з х?»

— Прытрымай язык за зубам , — прашаптаў Одз на, коротка з рнуўшы на Грэв ла амаль апухлым , шчыльна заплюшчаным вачыма, перш чым працягваць. — Мне патрэбна ад цябе выкананне задання. — Н калас уважл ва слухаў , час ад часу к ваючы галавой. Одз на закашляўся прых нуўся галавой да слупа. — А цяпер дай мне слова, што ты давядзеш гэта да канца, Н калас.

Малады манах выцер слёзы з твару. «Але ты памрэш! Тое, чаго ты прос ш...» «Я ўжо мёртвы!» — умяшаўся Одз на. «А цяпер паклян ся мне ў сва м абяцанн !» М калай глыбока ўздыхнуў сказаў: «Хай будзе воля Твая, як Ты пажадаеш».

Дрыготк м пальцам святар паправ ў багата ўпрыгожаную ткан ну, якая ляжала на яго шы . Ён пацалаваў яе, перш чым зняць з-пад сябе флакон з благаслаўлёным алеем. Затым ён адкаркаваў бутэльку спын ўся, каб паглядзець на Адз но. Пам ж кашлем манах з цяжкасцю ўсм хнуўся М калаю, хоць мог разгледзець свайго люб мага маладога вучня тольк як цьмяны абрыс у святле паходн . Тым не менш, М калай ведаў, што за жэстам яго настаўн ка хаваецца боль рашучасць . Ён нах л ў флакон вял к м пальцам лёгка намаляваў знак крыжа на лбе, вуснах сэрцы Адз но. Затым ён адкрыў кн гу Святога П сання.

Адз но мал ўся: «Прабач мне, Госпадзе, за мае м нулыя прав ны супраць Цябе».

Працягваючы сваю споведзь, М калай сх л ўся над м, мармычучы лац нск я ўрыўк з Апошн х Абрадаў.

Нарэшце М калай расплюшчыў вочы звярнуўся да Адз на: «У мя Хрыста , ты адпушчаны, Дэлон Адз на дэ Гардзьен».

Адз но кашлянуў прахрыпеў: «Давай пачнем, М калай».

Малады манах з рнуў за сп ну заўважыў ц каўнага Грэв ла, як з паходняй у руках высунуўся далёка ў дзвярны праём. М калай ц шком нал ў алей з бутэльк . Ён падняў метал чны крыж, прыкус ў губу стрымл ваў дыханне, кал па яго шчоках пацякл струмен слёз. Потым ён схаваўся за Одз на моцна схап ў руку, якая ляжала перад м. М калай прасл знуў вострым краем крыжа па пальцах манаха моцным рывком разарваў глыбокую рану. Раптам па пальцах Одз на пацякла крывацёк , М калай нак раваў цёплую струю ў бутэльку.

Грэв лк нуўся наперад асвятл ў х сва мл хтаром. «Ты не пав нен яго развязаць, Н калас!» «Я яго не развязаю».

Грэв л заўважыў пляшку. «Кровапусканне не ўваходз ць у Апошн абрад. Ты пав нен яго заб ць!» «Займайся сва м, Грэв л! Гэта частка яго апошняй просьбы».

— Ну, тады канчаткова, кал ён будзе жадаць тольк смерц . — Грэв л пац снуў плячыма, ашаломлены ўс м, што бачыў за дзень, адыходз ў да ўваходу ў лазню.

Кал фляга была амаль поўная, М калай паспешл ва закаркаваў яе, зняў з шыёк ўпрыгожаную ткан ну шчыльна абхап ў пальцы Одз на . Ён абняў Одз на прашаптаў: «Гатава, манах».

— Сапраўды, гэта будзе зроблена, — адказаў Одз на з апухлым вачыма. З настойл вай усмешкай ён павярнуў галаву, быццам любуючыся прыемным краяв дам.

«Адз но?» М калай паклаў руку на плячо манаха лагодна патрос яго.

Адз но к ўнуў ў трызненн адказаў: «Ён — птушка ў клетцы, Іван. Яго чакае ншы свет».

— Адз на? — зноў патрос яго М калай.

Манах працягваў: «О, сапраўды! Лазар не будзе ведаць, што з гэтым раб ць. Я навучу яго ездз ць на кан ». Ён захрыпеў ад смеху. М калай адк нуўся назад заплакаў. На твары Одз на з'яв ўся трывожны выраз . «Што нам раб ць з коням ? Салдаты...» ахоўваць стайн .

Малады манах, як плакаў, пацалаваў Одз на ў шчок . «Ідз з Богам, сябар».

— Ён н кол не бачыў каня, — заўважыў Адз на, усм хаючыся. — Ён паляц ць, як вецер!

М калай сц снуў цёплую бутэльку ўстаў на ног , пак нуўшы пераплеценыя П санн побач з звязаным Одз на. Малады вучань стаяў плакаў, цяпер так ж сляпы да наваколля, як яго пам раючы настаўн к. Ён плакаў не таму, што думк Одз на был занятыя Лазарам, а не м сам м. Яго таксама не засмучала думка, што Одз на больш не ўсведамляе яго. Ён плакаў, таму што разам з Одз нам пам рала яго найчысцейшая частка .

Пран зл вы гук баявога рога разнёсся над тэрыторыяй абацтва. Н калас выцер твар павярнуўся. З дзвярэй выйшаў Грэв л, а вартавыя пак нул свае пасты к нул ся да тых, хто закл каў да ўзбраення. Конны салдат ледзь не затаптаў Грэв ла, той спатыкнуўся назад у будынак.

М калай звярнуўся да Адз но, н зка паклан ўшыся: «Хай будзе воля твая, сябар». Ён павярнуўся паспяшаўся да дзвярэй, кал Грэв л перагарадз ў яму дарогу. — Куды вы сабрал ся з гэтай флягой, манах? Я не магу дазвол ць вам пак нуць лазню. Кал ласка, пачакайце...

«Трэск!» — Без слова ён стукнуў кулаком па ск в цы Грэв ла, адк нуўшы яго разам з паходняй на сцяну. Малады манах зароў, вылятаючы з будынка: «Адз но скончыў! Іван скончыў! І цяпер я таксама!» М калай к нуўся ў спальню з ус м, што для яго было важна: цёплай флягой, апошн м ўспам нам пра свайго святога настаўн ка дарагой парай цяжк х, добра пашытых ботаў, схаваных пад складкам манаскага адзення, як я, безумоўна, магл б дапамагчы замацаваць урачыстае абяцанне, якое ён даў у гонар апошняй просьбы Адз но.

Двор зав хрэў, кал с луэты беглых салдат хлынул праз паўднёвую браму абацтва, к нуўшы пошук мог лак. Л н я агню пазначала тэрыторыю, кал працэс я вартавых з паходням рушыла з нтэрната ў бок сабора. Мужчыны крычал , даспех грымел , а капыты коней грымел пад нястомную мелодыю закл кальнага рога — цяпер у манастыры дам навала мас ўнае фармаванне баявых каардынацый .

Грэв л прагнуўся, варухнуўся ляпнуў па рукаве, як тлеў. Побач з м, у куце З лазн в руючы слуп полымя ахап ў кучу адзення, у як м Іван уцёк. Ён пах снуўся з будынка, задыхаючыся. Клод й схап ў яго.

«Пажар бушуе!» — задыхаючыся, прашаптаў Грэв л, пац раючы ск в цы. «Н калас уцёк». Клодый пацягнуў яго за руку. «Не мае значэння! Хадзем са мной!» Два манах пак нул аранжавае ззянне дзвярэй лазн ц шком зн кл ў цемры, крадучыся з ценявога боку трапезнай, перш чым нырнуць за схов шча ядлоўцавых кустоў. Яны рассунул кусты наз рал , як салдаты зб раюцца ў шэраг , як я акружал ўвесь перыметр сабора. Кон везл вагоны з боепрыпасам праз паўночную браму абацтва, пад гучныя крык строг х каманд, як я перакрывал ся адз н з адным, разнос л ся па ахоўнай тэрыторы .

«Чаму яны зб раюцца разам?»

Клодый пра гнараваў пытанне Грэв ла , паляпаў яго па плячы паказаў на падножжа сцяны абацтва. «Кап тан паклаў камень на скрутк — проста там, за...» салдаты. Можа, вы гэта бачыце?

Грэв л напружыў вочы. «Але ж няма схов шча. Нас зловяць!»
«Не паспееш, кал будзеш занадта спяшацца».

Грэв л рэзка павярнуўся. «Я?» — недаверл ва спытаў ён.

«Трымайся ля падножжа сцяны, цемра — тваё схов шча. Салдаты сочаць тольк за саборам».

Грэв л ахнуў. «Гэта ты мкнешся х завалодаць!»

Клодый схап ў Грэв ла за мантыю . «У нас мала часу! Бачыш? Там!» Ён паказаў на дах сабора. Грэв л падняў вочы ўбачыў сотню каменных статуй, як я выг нал ся, як гняздо сонных змей. Стату сабрал ся каля кожнага краю тэрасаваных выступаў.

«Божа мой! Яны рухаюцца!» — ускл кнуў Грэв л, асяняючы яго знакам крыжа.
— Сапраўды! — пах таў яго Клодый. — Мы пав нны ўцячы адсюль — з гэтым пажам .
А цяпер прыняс це х, пакуль час наш. Рухайцеся!

Грэв л адарваўся ад назойл вага манаха. — Няўжо вы забыл ся пра лёс Івана ад рук кап тана? Мяне ж не заб'юць за рулон папер!

— Вельм добра, — выплюнуў Клодз й, падняўшы падбародак. Ён развярнуўся пачаў спускацца па задняй частцы... трапезная, бурчэчы. «Кал я знайду для х пакупн ка, не чакайце нейкай кампенсацы ц спачування!»

Грэв л крыкнуў яму ўслед: «І кал кап тан праткне цябе сва м мячом, не чакай спачування ц апошн х абрадаў!» Клодз й адпусц ў яго, раздражнёна махнуўшы рукой, зн к у цемры. Грэв л павярнуўся рассунуў кусты, каб убачыць браняванага каня з паходняй, як скача з далёкага кута сабора. Кап тан Борн запавол ў каня трымаў паходню над галовам салдат, як я занятыя зборам боепрыпасаў з павольна праязджаючай павозк .

«П куны дз ды, паслухайце мяне зараз!» — ускл кнуў Борн шэрагам людзей, як я акружыл царкву . «Трымайцеся н зка пры зямл — глыбока пад вашым наканечн кам . Прыц сн це зброю да зямл падрыхтуйце мячы ў малодшай руцэ. Тыя з вас, у каго доўг я нажы, дастаньце х праткн це побач з пярэдняй нагой. Па ма м знаку вы пав нны вымахаць мячом, крыкнуць уголас прываб ць дахавых д'яблаў на сваю зброю. Сяржанты гварды , выконвайце мой загад!» Конныя аф цэры крычал праз шлемы фармавання па перыферы , паўтараючы загады Борна . П к нёры дз даносцы к нул ся ў д

выступ л з размахваючым мячам ўтварыл першую л н ю абароны.

«Арбалеты, слухайце мяне зараз! Па ма м знаку вы пав нны страляць па жаданн ». «Заставайцеся на каленях не хавайце стрэлы ў кабуру. Збярыце х на зямл побач з сабой. Вы будзеце трац ць усе свае стрэлы абараняць людзей перад сабой. Сяржанты гварды , выконвайце мой загад!» Кал вершн к ў даспехах дал загад фармаванню, хваля арбалетчыкаў хлынула ў бок, накрываючы п к нёраў сваёй зброяй.

Борн агледзеў дах сабора, перш чым нак раваць свайго каня побач з расце натоўпам. «Стрэлы, паслухайце мяне зараз! Размясц цеся на роўнай адлегласц . Станьце прама за арбалетчыкам прыкрывайце пярэдн я шэраг . Тыя з вас, хто выкарыстоўвае язык для хуткага вызвалення, могуць укус ць не больш за дзве стрэлы. Вытрац це ўсе свае стрэлы на д'яблаў, перш чым пакл каць пастаўшчыка!» Наперад пакац лася сцяна лучн каў, Борн павярнуў свайго каня, крыкнуўшы: «Пастаўшчык , паслухайце мяне зараз! Вы пав нны быць хутк м ўважл вым са сва х вазоў. Трымайцеся н зка кладз це прыпасы да ног ваших салдат , с гнал зуючы м ляскам не вышэй за х боты. Сяржанты гварды , выконвайце мой загад!»

І кал кап тан перадаў нструкцы сва м пяхотным шэрагам, Грэв л заўважыў цьмяны с луэт Клодыя, як к нуўся наперад застыў на месцы, баязл ва рухаючыся ўздоўж падножжа сцяны абацтва. Ён прасоўваўся ў згодзе з пастаянна зменл вым к рункам уваг Борна .

Борн высока падняў руку падрыхтаваў сва х людзей. «Арбалеты, наняс це першы к д супраць д'яблаў! Цэльцеся раўнамерна пам ж м . П кадз дз ды, на мой знак!» Борн агледзеў верхн я выступы царквы, перш чым махнуць рукой. «На старт!» Кал залп стрэл накрыў сабор, а град скраў выбухнуў над каменным гратэскам , Клодый к нуўся наперад, перакул ў камень, схап ў скрутк паспяшаўся да трапезнай. П к нёры бразгал мячам аб дз ды, высмейваючы арбалетчыкаў, як я паспешл ва перазараджал зброю.

Стату паўзл каля краю стол , уз раючыся ўн з на войска, якое х пакл кала. На выгляд не было двух аднолькавых каменных пачвараў. Пад поўным месяцам выразна праглядал ся х гратэскныя рысы. У некаторых был галовы птушак, у ншых — сабак змей. Іх целы был сумессю розных звяроў — напалову льв ных, чалавечых св ных — а таксама ў х был к пцюры, клы, капыты хвасты. Кожная нагадвала аг дную камб нацыю з некальк х стот, але пры ўсёй сваёй ун кальнасц яны мел агульную рысу: на сп не кожнай в села распасцёртая пара перапончатых крылаў.

«Вызвал л ся!» — зноў паляцела хваля стрэл, чарговы град скраў ахап ў каменных гратэскаў, ператварыўшы х у лютасць са скрыгатання крылаў, скрыгатання зубоў выграбання к пцюроў. Крык роў пранесл ся над тэрыторыяй абацтва, кал яны павярнул ся адз н супраць аднаго, змагаючыся за месца на тэрасах. Яны абсыпал ся ўн з, зн шчыўшы дах сабора высыпаўшыся на салдат, як забойства гран тных крумкачоў над полем, асветленым месяцам.

«Дз ды! Стрэлк ! Узброеныя людз !» — закрычаў Борн. Але шэраг ламал ся, зброя к далася, салдаты разбягал ся. Пачалася сапраўдная дыверс я.

Клод й к нуўся збоку трапезнай са скручаным старонкам, праляцеў м ма Грэв ла закрычаў: «Хутчэй! Не аз райся!» Два манах к нул ся праз двор, ратуючыся ад крыкаў енканьяў жудаснай атак. Клод й скочыў у кусты за лазняй схап ў Грэв ла. «Паўднёвая брама не ахоўваецца! Мы абыдзем вонкавую сцяну абацтва, накруем да стайн знойдзем каня!» Клод й вырваўся з кустоў к нуўся ўверх па зацenenным баку лазн.

Грэв л к нуўся за м, спатыкнуўшыся аб кучу халата пакац ўшыся ў месячным святле. Тольк тады ён заўважыў цела Івана, яго вочы глядзел пустым поз ркам. Грэв л ускочыў на ног, кл чучы Клодыя. Клодый спын ўся аз рнуўся на яго, Грэв л убачыў бялк яго вачэй нацягнуты выраз жаху на твары. Грэв л застыў.
— Не паварочвайся, — плюнуў Клодз й, адыходзячы да брамы абацтва. — Я сустрэну цябе а стайн ».

Грэв л аз рнуўся цераз плячо заўважыў вял кага каменнага гратэска, як ўпотай падкрадаўся да яго. Ён быў падобны да Грыфона, з крылатым целам льва г ганцай галавой к пцюрам ... драпежная птушка.

Грэв л прых л ўся да сцяны лазн, рыдаючы. «Дапамажы мне, Клод й». З кожным сва м дрыготк м крокам да фасада лазн гран тная пачвара таксама наступала. «Дзеля Бога, пакл ч яе!» Замест гэтага Клод й уцёк. Грэв л закрычаў, аббягаючы за рог будынка прыг наючыся ў дыме, як вал ў звонку. ўваходу ў лазню. Яе цьмяная ўнутраная прастора асвятлялася палаючай кучай халатаў. Грэв л схавайся за цэнтральным слупом — прысеў у цен за шырокай сп ной акрываўленага вечна ўсм хаючагася Одз на, як глядзеў тольк ў раскол ну ў падлозе. Одз на быў занадта мёртвы, каб выратаваць сл зкую мантыю ад аг ды, якая цяпер пракралася праз дзвярны праём, шукаючы ў цемры драпаючы каменныя пл ты.

Клодый к нуўся шукаць выратавання, сутыкнуўшыся з салдатам, як я ўжо пак нул свае пасты. Дараг я старонк манаха рассыпал ся па зямл, ён сабраў х на сва м

Рук кален . Потым ён к нуўся да паўднёвай брамы, яго рот быў шырока раскрыты ад страху, дастаткова шырок , каб выпусць жахлы выкрык, як разнёсся па двары, кал лятаючая статуя спускалася да раваў уніз сахапа ла яго зямлі . Гэтая гратэскнасць не магла параўнацца з любой зверствай, якая зляцела з даху сабора, бо яна несла цэла зме , галаву казла ног , падобныя да ног многіх павукоў. Гэтая пачвара перанесла Клодыя праз сцяну абацтва высока ў неба — дастаткова высока, каб уся вёска пачула невыносны жах у яго горле. Яна знесла добрага манаха прэч , глыбока ў некранутых лясах, у самых цёмных месцы, пазначаныя толькі слядамі далікатныя старонкі , што сыпаліся з чорных нябёсаў.

Усё яшчэ ўнутры абацтва, капітан Борн аднавіў націцаць конных салдат з грукатам выйшла з паўночнай брамы, скачучы праз паляну мчачыся па Эбінскай дарозе да вёскі Мюрат. «Трымайцеся разам!» — крычаў Борн. «Мячы высока, а галовы нізка! Трымайцеся пад дрэвам!» Але з кожнай адкрытай прасторы ў лесе крык сгушчалі заваў пра страту яшчэ аднаго чалавека, знятага з каня. З кожным ударам яшчэ аднаго коня ляжаў раздушаны пад раздзёрачымі каваліямі каменя. Сапраўды, вечар належаў змрочнаму Анёлу, як смяяўся хадзіў туды-сюды глыбока пад зямлёй.

Такім чынам, толькі некалькі мільёнаў словаў з амаль забытага зборніка перакладаў Нарамсана, кардынал Жан-Франсуа Блаз ў адзін ночку разбурыў адно з двух найбольш умацаваных абацтваў Святога Прастола — Абацтва Гард'ен — разграміў найбольш баяздольную роту Каралеўскай Гварды Яго Вялікага Касця — элітныя войскі капітана Борна . У мгненне, неабходнае для спарвання смерці падёнак, адным блюзнерскім учынкам з аднаго чалавека па помсце каштавала жыццё чатырохсот салдат, святароў збраяносаў, адначасова адкрыўшы другі з трох Браменных камянёў яшчэ больш аслабіўшы Вялікую пячатку, якая служыла самым завяршальным каменем Вялікай Бездані .

Далёка пад разбураным абацтвам — значна ніжэй за палаючыя катакомбы — з самых глыбін пекла адгукаўся серафымскі смех Люцыфаэля, бо гэтая праклятая падзея заслугоўвала яе непадзельнай увагі .

~*~

На працягу паўвечара Лазаршоў дакладна на захад пад вялікімі месяцамі морам зорак. Ён узбрыўся на скалы, непрыручаныя пагоркі правінцы Авернь прабыў наперад праз яе велізарныя, цёмныя краявы — усё гэта было незнаёма яго пачуццям. Па дарозе, калі прыступы страху саступалі месца больш спакойным момантам, як я даваў яму перапынак для ўнутранага роздуму, ён лачыцца першапачынай такіх неспакойных пачуццяў.

Проста Лазар ведаў толькі межы катакомбаў абацтва — падземнага свету, як ён пакінуў ззаду. Яго сцены тунэляў стаялі ўпэўнена, хвацвёрдыя крывучыя шляхі заўсёды былі нязменнымі. Непакідаючы прадказальнасць катакомбаў супакойвала любыя хваленыя праблемы, як і маглі яго мучыць, цяпер аб'яднанне гэтага месца тых, з кім ён там жыў, служыла нечым накшталт таго ж. Толькі цяпер ён ведаў, што можа больш ніколі не ўбачыць — яго сэрца ляжала ў грудзях цяжка, як граніт.

Лазар даўно быў знаёмы з механізмам сваёй жывоціны з хвапастаянна зменлівым краем дамаў. Напрыклад, калі яго сны калі-небудзь ператвараліся ў бясконцы кашмар, ён заўсёды мог абудзіцца, хаця б для таго, каб выклікаць больш прыёмнае прадказальнае ўяўленне пра іх. І Лазар часта марыў пра катакомбы, збываючы разам усе дэталі гэтага незвычайнага месца. Але ён ніколі не здагадаўся, што яно можа аказацца такім непрадказальным і непазбежным кашмарам, як цяпер. Не было ні сцяжак, ні звонкіх каменных пліт — няроўны непрадказальны ландшафт, здавалася, распасцаваўся ва ўсе бакі. Магчыма, карань яго трывожных пачуццяў быў схаваны недзе ў трывожнай думцы, што ён проста не можа прагнуцца ў гэты момант абудзіцца ад знаёмага гуку голасу бацькі, як заклікаў яго зноў запытаць паходні катакомб.

Змерзлы і стомлены Лазар узлез на апошні з многіх падступных хрыбтоў. Ён стаяў на яго вяршыні грэбень, яго брудная мантыя развявалася, як сцяг, на парывах усходніх ветраў. Праз цёмныя вочкі ён аглядаў глыбокую даліну, сухое камяністае рэчышча ракі. За камяністай лагчынай стромкім узвышсям да сходу невялікай гары, а ля падножжа скалы, Лазар заўважыў дзіўнае падабенства ўражанага твару з выючым ротам — Горны Рот. З мрочнай рашучасцю, роўнай Іванавай, ён узняў плечы і спусціўся з хрыбта, як горды чалавек, асуджаны на шыбеніцу. Ён шоў праз ценістую даліну камянёў да скалы, пакуль яе разяўленая пашча не праглынула яго.

[Канец раздзела 8]

Гэты л таратурны твор быў створаны выключна ў прысвячэнн

Эдгар Алан По (1809—1849)

— Няхай яго спадчына живе ў кожным з нас —

~[GothicNovel.Org](https://www.gothicnovel.org)~